

Ecclesiastes

Hay Aat Ten Liblu

Hay Nangitudo' eten Liblu: nan Alin hi Solomon.

Hay Nangitud'an Solomon eten Liblu: nan Hudyu.

Hay Pohdon nan Ngadan ten Liblun Ibaga: nan muntudtudu.

Hay Gutud hi Nangitud'anan ten Liblu: hidin numbattanan di 971 B.C. hi engganah din 931 B.C.

Hay Teman ten Liblu: itudun ten testimonyn nan Alin hi Solomon an mi'id hulbin nan numbino'ob'on an wah tun lutah un bo'on hi Apo Dios di itamuan tu'u.

Hay Outline ten Liblu:

Hay TEMAN ten testimonyn nan Alin hi Solomon an mid hulbin nan numbino'ob'on an wah tun lutah un bo'on hi Apo Dios di itamuan tu'u (1:1-11)

Hay NIPADDUNGAN ten testimonyn nan Alin hi Solomon an mid hulbin nan numbino'ob'on an wah tun lutah un bo'on hi Apo Dios di itamuan tu'u (1:12—4:16)

Hay ITUGUN ten testimonyn nan Alin hi Solomon an mid hulbin nan numbino'ob'on an wah tun lutah un bo'on hi Apo Dios di itamuan tu'u (7:1—12:8)

Hay HOGAT ten testimonyn nan Alin hi Solomon an mid hulbin nan numbino'ob'on an wah tun lutah un bo'on hi Apo Dios di itamuan tu'u (12:9-14).

Hay Ami'id Hulbin an Amin di Logom

- 1 Ha'in an nunhitud Jerusalem an Manudtudun* lala'in holag David ya hiyatuy hinapit'u:
- 2 “An amin di ma'ma'at hitun luta ya hiyay gun ma'ama'at!
At paddungnay mi'id di hulbin an amin nan ma'ma'at.†
- 3 At hay lagbun nin di tagun tumamutamu?
Ti ta'on unna ilapotan an muntamu mu mi'id damdamay ma'angang ay hiya.
- 4 Umat hinay tatagu an gunda mitungaw,
ya gunda goh matoy
ti an amin nan ma'ma'at hitun luta ya un hiyahiya.
- 5 Nan algaw ya gun bumuhu' ya gun ma'unug,
ya inhawangna goh hinan bim-muhu'ana.
- 6 Umat goh hinan dibdib an wa ayan ipluynah appit hi iggid hi un hagangon di buhu'an di algaw
ya awni ya hi appit goh hi agwan an un lumane"odan an hihidya.
- 7 Ya hana ay goh an danum hinan ginnaw unu wangwang ya umuydah nan baybay,
mu hihidya damdaman adi mapnuy bay-bay.

---

* **1:1** Nan hapit an *Manudtudu* ya *Qoheleth* hinan hapit di Hudyu ya *Ekklesiastes* hinan hapit di iGreece, at hay hapit di iGreece di nalpuwan nan ngadan ten liblu. † **1:2** Heten verse ya teman ten adu"oy an mensahen Solomon ti kinulugnan amin nan ma'ma'at hitun luta ya paddungnay mi'id di hulbinah un tu'u adi e'gonan hi Apo Dios ti Hiyay dumalat hi punhulbian di hinohha.

Awni ya nibangngad goh nan danum hinan
nalpuwana.

⁸ Umat goh hinan amin nan ma'ma'at
an umat hinan mata ya inga an mi'id
di humigaanah nan tigotigona ya don-
glodonglona.

Hiyay gun ma'ma'at hinan nitaguan

⁹ ti an amin din na'at hidin hopapna ya hiyay gun
ma'at goh ad ugwan,
at mi'id ah naluman hinan ma'ma'at hi-
tun luta.

¹⁰ Ini ya way mangalih, Wah di han nob'on!
Mu bo'on, ti nabayag an wadah din aggyu
tu'u pay nitungawan.‡

¹¹ Manu ay umat hina ya aliwan di tatagu nan
na'at hidin penghana,
ya umat goh an la'tot ya aliwan ditu'un
tatagun ehnodanda!”

Hay Ene'dam nan Manudtudu

¹² Ha"in an Manudtudu din alin nan holag Is-
rael hi ad Jerusalem. ¹³ Ya impadah'uy abalina'
an mangadal ya manginnilah an amin hinan
na'na'at hitun luta, ya na'innilaa' an hi Apo Dios
ya nidugah di indatnah holholtapon nan tatagu!
¹⁴ Ya tinnig'un amin nan ina'inat di taguh tun luta,
ya immannung an mi'id pohpohodna an un ay
nan tuyup di pudpuduggon tu'u.

¹⁵ Ya umat hinan napiku an mi'id di abalanan an
manguyad,

---

‡ **1:10** Hay pohdon ten alyon ya ta'on unda alyon hi nat'on mu
hiyah ne tuwalyi ninomnom Apo Dios.

unu umat hinan mabilang hi un mi'id
nan mabilang.

¹⁶ At hay ninomnom'u ya alyo' di, “Ten ha'in di nidugah hi nala'la'eng. Ti nidugah di inila' ya pinadah'u ya un nan udum an nun'ap'apuh tud Jerusalem. § ¹⁷ Ti inhamad'un inada'adal di nun'abhiwan di aat nan anala'eng ya nan amanangpah. Ya na'innilaa' an mi'id nun'abhiwanda an un ay nan tuyup di pudpuduggon.

¹⁸ Ti ta'on un nidugah di anala'eng mu dumo'do"ol goh di numanomnoman, ya do'do"ol ay goh di innilaon at iyal'allanay punligatan.”

2

Hay Ami'id di Hulbin nan Pohpohdon di Odol

¹ Inali' hi nomnom'uy, “Ad ugwan ya pohdo' an ipa'amlong di odol'u ta innilao' di aat di amlong. Mu unat goh ene'dam'u ya un mid di hulbina! ² Ti na'innilaa' goh an nan abatol ya mid hulbina, ya nan amlong ya mid idatnah pumhodan. ³ Ya dumalat nan pamhod'un luma'eng ya impadah'un uminum hi bayah ta way ato' an mangipa'amlong hi odol'u, ti alyo' at goh un hiyah te maphod hi

---

§ **1:16** Hay ngadan di udum an nun'ap'apud Jerusalem ya un mun'alih Solomon ya (1) hi amanan hi David (II Sam. 4:9), ya (2) hi Melchizedek (Gen. 14:18), ya (3) hi Adoni-Zedek (Josh. 10:1), ya (4) hi Abdi-Khepa an agguy nitudo' hinan Biblia mu nitudo' di aatnah nan ma'alih Nan Numbino'ob'on an Tudo' an Nalpud Amarna.

aton di tataguh tun na'amtang an pi'hituwandah tun luta.

⁴ Ya nun'ammaa' hi nun'ahamad hi do'ol an abung, ya nuntanoma' hi greyp hinan galden'u.

⁵ Ya tinamma' goh hinan numbino'ob'on an ayiw an ma'an di bungada.

⁶ Ya impiyamma' di ban-naw hi a'amungan di danum ta way pananum hinan nun'itanom an ayiw.

⁷ Do'ol di himbut'uh puntamuo', ya na'udmanda ti nahlagdah tun abung'u. Ya do'ol goh di animal'u ya un an amin din tatagud Jerusalem hi engganad ugwan.

⁸ Ya do'ol di inamung'uh silver ya balitu' ta bagi' an nalpuh gina'un nan a'ali ya nan tataguh nan babluy an numpapto'a'.

Ya do'olda goh nan kumakantan linala'i ya binabaih mangipa'amlong ay ha"in. Ya do'olda goh di udum hi ahawa'.

⁹ At na'abbagbagtua' ya un din tatagud Jerusalem. Ya nunnanong damdama an nala'enga'.

¹⁰ Ya an amin din inamnawa' ya innal'u,
ya an amin di mangipa'amlong hi odol'u
ya inat'u,

ya inting'i' an amin nan tinamua', at hiyanay lagbu'.

¹¹ Mu unat goh nomnomnomo' an amin din ina'inat'u ya din nunligata' hi nuntamua' ya mi'id ah hulbida,

at mid ah lagbuh nan punligatan hitun luta an un ay nan tuyup di pudpudug-gon tu'u!

---

* **2:8** Hay uyapda ya 700 nan immannung an a'ahawana, ya 300 an ay paddungnay a'ahawana (I Ki. 11:3).

- 12 At ninomnom'uy inat nan nala'eng ya ta'on un nan manangpah,
ya hay punnomnom'u ya mi'id di agguy'u inat an aton nan mihukat ay ha'in an mun'ali.
- 13 Mu inila' an nahamhamad nan la'eng ya un nan layah
an umat hinan patal an abakonay he-long.
- 14 Nan nala'eng an tagu ya inilanay at'atona,
mu nan manangpah ya mid papt'o'ana,
mu numpaddung damdamay ma'at ay dida ti matoydan duwa!”
- 15 At hay ninomnom'u ya alyo' di,
“Nan ma'at hinan manangpah ya ma'at goh ay ha'in!
At mi'id di hulbin di anala'eng'u!
- 16 Mid munnomnom hinan nun'ala'eng an tagu ya nan manangpah
ti udum di algaw ya mun'a'aliwandan amin ti matoy tu'un amin!”
- 17 At hiyanan ha'in ya pinahiw'uh ten nitagua' ti an amin nan ma'at hitun luta ya mi'id hulbida ti un hay ligat di indatnan ha'in an un ay nan tuyup di pudpuduggon tu'u. 18 An amin hanan intamutamu' an nablaya' ya mi'id ahan ah nunhulbiandan ha'in ti inila' an tayna', at nan mihukat ay ha'in hi pidway mangdam. 19 Mu mid mapto' hi un hiya ya nala'eng unu manangpah! Mu ta'on un umat hinay aatna ya hiya damdamay mumpapto' hinan tinamutamua' hitun luta an

dumalat nan anala'eng'u. At mid ahan di hulbin nan nablaya! ²⁰ At munha'it di punnomnoma' ti tayna' nan tinamutamua! ²¹ Nuntamutamuy ohan tagun dumalat di adalna ya la'engna at immadangyan, ya wan taynana goh udot hinan tagun agguy ne'eblay. At hay hulbin hana? ²² At hay lagbun mah nan tagun maliligatan an muntamuh tun luta? ²³ An amin di tamun di taguh tun luta ya hay ligat ya lungdayay idatna, ya ta'on un nan mahdom ya adi molo' ti numanomnom. At ta'on un hana ya mi'id goh hulbina!

²⁴ Mu hay maphod hi inalin tuwali Apo Dios hi aton tu'u ya mangamangan ya imminu'inum tu'u ta ipa'amlong tu'uy odol tu'un muntamu. ²⁵ Ti gulat ta mi'id hi Apo Dios at hay mangidat mah hi tanud unu amlong? ²⁶ Ya hay anala'eng ya pun'amlongan ya idat Apo Dios hinan tagun mangipa'amlong ay Hiya. Mu nan tatagun nun'abaholan ya tagandah amung hi gina'uda, at la'tot ya nan gina'un inamungda ya alan nan tatagun mangipa'amlong ay Apo Dios. At hana ay ya un ay nan tuyup di pudpuduggonda!

3

Waday Gutud an Amin di Logom

¹ Hay kulugo' ya waday gutud hi a'atan an ami'amin di ma'ma'at hitun luta, ya ma'atdah nan gutud di pangiyabulutan Apo Dios:

² Waday itungawan ya atayan,
ya waday puntamman ya pamo"an.

³ Waday pumatayan ya umadaogan,

- ya waday pama'ian ya pangiyamman.
⁴ Waday kumilaan ya umabatlan,
 ya waday lumungdayaan ya panayawan.
⁵ Waday pangiwa'atan ya pangamungan hinan
 batu,
 ya waday pun'a'agwalan ya
 punhihiyanan.
⁶ Waday panganapan ya pangutawan,
 ya waday pangipo"oyan ya pangitapalan.
⁷ Waday panekhekan ya pangugutan,
 ya waday dumidinngan ya humapitan.
⁸ Waday pamhod ya bohohol,
 ya waday gubat ya lenggop.

⁹ Umat ay hinay nitaguan ya hay ma'angang hinan tagun mangilapot an tumamutamu? ¹⁰ At ha"iin ya nonomnomo' di ngadan di penhod Apo Dios hi pumbalanan di nitaguan. ¹¹ Ipa'annung Apo Dios an amin nan ninomnomnan ma'at hinan nepto' an pangatana, ya indatnay pun-nomnom di tagu ta way atonan manginnilah nan adi apogpogan di lennawana. Mu adi tu'u pa"innilah nan gunna aton an ta"on hidin hopapna ta engganah tun angunuhna. ¹² At hay inila' hi ma"aphod hi aton tu'u ya un tu'uat mun'am'amlong eten atagu tu'u! ¹³ Ya inila' goh an hi Apo Dios di nangiyabulut an mangan an amin di tagu ya uminum ta tamtamanday nunligatandah intamuanda, ti an amin hana ya adaw an nalpun Apo Dios. ¹⁴ Ya an amin nan inat Apo Dios ya munnononnong an adi ma'udman ya ma'aanan. Ya manu ay aton Apo Dios di umat

hina ya ta way aton nan tatagun mange'gon ay Hiya.

- 15 An amin nan ma'at ad ugwan ya umat hinay na'at goh hidin penghana,
ya ta'on nan ma'at goh hi awni.
Ti un pumbinanggadon Apo Dios nan gun ma'at!

Hay Ami'idan di Nahamad an Panumalyah tun

Luta

- 16 Ya tinnig'u goh an hitun luta
ya waday adi maphod hi aton nan mumpanuh
ti wadada damdamay mangat hi nappuhih niddum.

- 17 Ya ninomnom'un alyo' di,
“Ta'on hi un umat hina mu udum di algaw at humalyaon Apo Dios
an amin nan nangat hi maphod ya nappuhi!”

Hay Aid di Nun'abhiwan di Tagu ya Animal

- 18 Ya ninomnom'u goh an manu ay waday iyabulut Apo Dios hi punligatan ya ta ipa'innilanan mi'id di nun'abhiwan nan taguh nan animal. 19 Ti nan tagu ya animal ya numpaddung di apogpoganda ti matoyda. At undan way niyoy'onaynaan di taguh nan animal an mi'id hulbin di nitaguandan duwa. 20 Ya nan hupu' an nalpuwanda ya hiya goh di pumbangngadandah unda matoy. 21 Mu undan way nanginnilah un nan lennawan di tagu ya umuy ad daya, ya nan lennawan di animal ya umuy ad dolom!

²² At hay ninomnom'uh maphod hi aton tu'u ya un tu'uat tuwali umamlong ta tamtaman tu'uy nanablayan tu'u. Ti undan way nanginnilah ma'at hi alpahan di atayan tu'u!

4

Hay Aat nan Numbino'ob'on an Punligatan Hitun Luta

¹ Ya tinnig'u goh nan numbino'ob'on an punligatan hitun luta

ti lumugwalugwada nan mipaligligat,
ya mi'id ah bumadang ay dida ti nidugah di abalanan nan mangipaligligat ay dida.

² At hiyanan hay ninomnom'u ya alyo' di,
“On'onayna din nun'atoy ya un nan matagu!

³ Mu on'onayna goh damdama at ahan nan tagun agguy nitungaw
ti agguyna tinnig nan nun'appuhin ma'ma'at hitun luta!”

⁴ Ya na'innilaa' goh an manu ay ibibi'ah nan tagun tumamutamu ta umadangan ti dumalat nan amohnah nan gina'un nan heneggona. Mu hana ya mi'id di hulbina an ay nan tuyup di pudpuduggon!

⁵ Ya alyonday,
“Nan manangpah an tagu ya unna yoyo'non di ngamayna,
at hay hinaangnay mamatoy ay hiya.”

⁶ Mu on'onayna damdamah un ta'on un itang di wada mu ta malenggoptaat

ya un han tumamutamu ya naliligatan
an un ay nan tuyup di pudpuduggon!

- ⁷ Ya na'innilaa' goh han ohan mi'id di hulbina,
⁸ an nan tagun umu'utun ya mi'id di imbaluyna,
ya mi'id ah a'agina,
mu tumamutamu an adi ahan mun'eblay an
gunna udman nan inadangyana.
Ti agguyna ahan ninomnom di hay
pangidatanah nan intamutamuna,
at mid hulbin hana an un nunligligat.

Hay Amaphodan di Way Pi'yibba

- ⁹ On'onayna nan duwa ya un nan oha
ti nan duwa ya do'do"ol di tamuanda.
¹⁰ Ti gulat ta magah nan oha at wada nan ibbanan
mamadang ay hiya,
mu agogohgoh nan tagun un oh'ohha ti
gulat ta magah at mi'id mamadang ay
hiya!
¹¹ Nan ahitungnin ya mundulpig nan duwan
molo',
at hindodolnatda,
mu hay aton mah nan un ohan dumolnat?
¹² Ya wa ay goh di dumatong hi buhul ya mi'id di
mapto' hi un abakon nan un ohan tagu,
mu wada ay di pi'yibbana ya mid mapto'
ya diday mangabak.
Ya hiyah ne nan gunda alyon di,
“Nan natullun nalulug an talin ya nalot
hi mapogtang.”

13 On'onayna nan nawotwot mu nanomnoman an unga ya un nan nala'ay mu agguy nanomnoman an ali an adina unudon nan mitugun ay hiya. 14 Ti ta'on un unga ya nawotwot unu nalpuh baludan ya mabalin an mumpapto' hinan babluyna.* 15 Ya tinnig'un amin nan aat di tataguh tun luta, ya innilla' an waday ohah nan ungunan mamnoh hinan haad nen ali. 16 Ya manuh hopapna ti do'olday mangunud ya bumadang ay hiya, mu awni ta hay umangunuh at pihulonda. At mi'id di hulbina an un ay nan tuyup di pudpuduggona!

5

Hay Pange'gonan ay Apo Dios

1 Emayaan tu'uh un tu'u humigup hinan Timplun Apo Dios, ya ihamad tu'un mundongol hinan mitudtudu ti hiyah ne ma"ap'aphod hi aton ya un nan e'nong nan manangpah an adi pa"immatun hinan aat di maphod ya nan nappuhi.

2 Ya nomnomon tu'uh mahhun nan hapiton tu'u ta adi un nonong ya imbaga tu'uy itulag tu'un Apo Dios.

Ti na'abbagbagtuh Apo Dios an wad abuniyan,

ya ditu'u ay ya un tu'u taguh tun luta.

At adi tu'u logmon di hapiton tu'u.

3 Do'ol di enapon hi nun'appuhih un do'ol di nonomnomon,
ya do'lom ay di hapitom ya iyal'allanan la'tot ya hinapitmuy nappuhi.

---

* **4:14** Hay ohah pangitigan ete ya hi Joseph an imbaluy Jacob (Gen. 41:14, 39-44).

⁴ Ya wada ay di itulagyun Apo Dios ya pun-naudonyun aton ti hi Apo Dios ya adina po-hdon di munlayah, at mahapul an ipa'annungyun amin nan itulagyun Hiya. ⁵ On'onaynah un mi'id tuwaliy itulag ya un nan way itulag an adi mipa'annung. ⁶ At emayaan tu'u ta bo'on nan hapiton tu'uy dumalat hi pumbaholan tu'u ta adi tu'u ihautan nan padih nan intulag tu'u. Ya ta adi tu'u pabungton hi Apo Dios ta adina ubahon nan na'unglan tu'u. ⁷ Ya ta'on un do'ol di enenap tu'u ya do'ol di inat tu'u unu hinapit tu'u ta ipattig tu'uy un tu'u nala'eng mu mid hulbin hana, at un at hi Apo Dios di e'gonan tu'u!

Hay Adi Pangidenlan hinan Inadangyan

⁸ Adi ayu manoh'ah unyu tigon an aboholan nan gubilnu nan nun'awotwot, ya ibahhawday panumalyadan dida. Ti nan u'upihyal ya baliwan nan a'ap'apuda, ya nan a'ap'apuda ya baliwan goh nan nun'abagtun a'ap'apu. ⁹ Mu an amin di tatagu ya mabalin an alanda nan bungan di inhabalda an ta'on un hanan a'ali.

¹⁰ Nan ma'amnaw hi pihhu ya un adi damdama mapogpog,

ya nan umi'ikay an umadangyan ya adi goh duminong hinan alanan pihhu.

At an amin hana ya mi'id di hulbina!

¹¹ Ya gun'a ay umadangyan ya gun dumo'ol goh di mi'haggap.

Mu mid lagbum ti un hay ninomnom-nommu ya nan inadangyanmu!

- 12 Ya nan tagun nawotwot ya maphod di panggallo'na,
mu nan adangyan ya tumu'al an numomnonomnom hinan do'ol an inadangyana.
- 13 Ya wada goh di nappuhin ma'ma'at hitun lutan tinnig'u:
Nan adadangyan ya unda itatalepon nan pihhuda
ta way usalondah udum hi algaw hi un way ligatda.
- 14 At hanan inadangyan ya ma'ubah an dumalat nan nappuhin ikumilduana,
at mi'id ah ma'angang hi ipabanohnah nan imbabaluyana.
- 15 An amin di tatagu ya nangiwiwadyadah din nitungawanda,
at mangiwiwadyada goh hi unda matoy an umat hidin nitungawanda,
at mi'id ahan ita'indah nan intamutamuda an ta'on ah itang ahan!
- 16 At immannung an nappuhiy aat di nitaguan ti mitungaw di tagu,
mu mahapul an taynana goh tun luta!
At hay lagbuna mah hinan timmamutamuana
ti un ay nan tuyup di pudpuduggona?
- 17 Ya henen nitaguan ya waday numanomnom,
ya do'ol di punlungdayaan,
ya waday dogoh ya pumbobohholan.

18 At hay ninomnom'u ya maphod hi un ditu'un tatagu ya un tu'uat mangamangan ya iminu'inum ta tamtaman tu'uy nanablayan tu'uh tun itang an nitaguan tu'uh tun luta ti hiyah ne indat Apo Dios. 19 Ya gulat ta idatan ditu'un Apo Dios hi inadangyan tu'u ya gina'u tu'u at mundenol tu'u, ya mun'an'anla tu'un mangusal hinan bino'la tu'u ti hiyah ne indat Apo Dios. 20 Ya dumalat nan nangidatan Apo Dios hinan umamlongan tu'u ya adi tu'u mahkay nomnomon nan aat di ahe'he'dod nan pi'taguan tu'u!

6

1 Wada goh han na'innilaa' an na"appuhin ma'ma'at hinan tatagu: 2 an wada han ohan tagu an manu ti indat Apo Dios di inadangyana ta an amin di ma'amnawan ya wan hiya, ya nundongol an tagu, mu hay oha ya nob'on an taguy umamlong an mangusal hinan inadangyana! At hay hulbin mah di inadangyan nen tagu?

3 At ta"on hi un waday hinggahut hi imbaluy nan ohan tagu, ya do'ol di tawon hi pi'taguana an engganah un ma'alla'ay, mu gulat ta adina odamon nan inadangyana ta mi'yam'amlong ya adi maphod di atondan mangilubu' ay hiya, at on'onayna nan naballun nitungaw ya un hiya! 4 Ti henen nitungaw an ung'ungnga ya mid hulbina ti matoy damdama, at milubu', ya ma'aliwan. 5 Ya ta"on hi unna agguy tinnig di patal unu endam di aat di ataguan mu hiya ya malenggop ya un nan adangyan an tagu 6 an ta"on hi un duway libuy tawon hi ni'taguana,

mu agguyna endam di inadangyana, ya natoy, at numpapaddung di ma'at hi an amin an tatagu.

⁷ Hay tagu ya tumamutamu ta way pangngalanah onona,

mu ag'aga damdamaan mahinaangan.

⁸ Hay neyon'onaynaan nan nanomnoman ya un nan manangpah?

Ya mid lomo' nan nawotwot an tagu an ta'on unna inilay ato'atonah ni'taguana!

⁹ Hay maphod ya mundenol tu'uh nan wan ditu'u, ya adi tu'u gamgamon nan adi tu'u abalinnan!

Ti hana ya mi'id di hulbina an un ay nan tuyup di pudpuduggon tu'u!

¹⁰ An amin di nalmu ya ta'on un nan ma'ma'at ya hi Apo Dios di ad nomnom,

at hiyanan mid abalinan tu'un mi'honggel ay Hiya.

¹¹ Ti ta'on un tagan di hapihapit mu un at goh hay adi pi'yunnudan,

at mi'id di ibadangan ditu'u.

¹² At nan nitaguan tu'uh tun luta ya nahnot an paddungnay mid hulbina an un umat hi ngau an un na'amtang ya na'ubah. Ya undan way nanginilah maphod hi ma'at hi hinohhan ditu'uh alphan di atayan tu'u?

7

Hay Punnomnoman hi Aat di Nitaguan

- 1 Mu nan maphod an pangat ya na'ahhamad ya un nan nanginan bangbanglu,
ya nan algaw an atayan ya nahamhamad
ya un nan algaw an nitungawan.
- 2 Onaynah un nan abung an wadan di natoy di ayan ya un nan abung an do'ol di nidadaan hi ma'an
ti nomnomnomon tu'u an nan matagu ya matoy damdama!
- 3 On'onaynay lumungdayaan ti waday pumhodan ya un nan umaba'abatlan
ti ta'on hi un way lumungdayaan mu waday pumhodan.
- 4 Nan nanomnoman an tagu ya nonomnomonay aat di atoy,
mu nan manangpah an tagu ya hay umamlonganay nonomnomona.
- 5 On'onaynah un tu'u donglon di paningal nan nanomnoman an tagun ditu'u
ya un nan pangipahiyaan nan manangpah ay ditu'u.
- 6 Nan abatol nan mumpanangpah ya ay budi' di apuy,
at mi'id di hulbina.
- 7 Nan nanomnoman an tagun umam'am ya nipad-dung hinan manangpah an tagu,
ya nan mili"ud an lagbu ya hiyay pumuhiana.
- 8 On'onaynah nan pangelpahan hinan way ma'at ya un nan pangete"an,

- ya on'onayna nan madpol ya un nan mumpahiya.
- ⁹ Madpol tu'u ta adi tu'u mabanbannungot ti hay wagwadah nomnom nan manangpah ya bungot.
- ¹⁰ Adi tu'u alyon di,
“Anaad ta hidin penghana ya on'onaynay na'na'at ya un ad ugwan?”
Ti nakudang di nomnom nan mangalih umat hina!
- ¹¹ Nan nanomnoman an tagu ya ay ihunay nidatan hi banoh,
at on'onayna hiya ya un nan udumna.
- ¹² Nan ananomnoman ya do'ol di ibadangna an umat hi pihhu,
mu hay inyap'aphod di ananomnoman ya papuutana ta badanganay nitaguan nen tagu.
- ¹³ Ya adya nomnomon tu'uy aat di inat Apo Dios,
at undan waday abalanan tu'un mangan-dong hinan pinikuna?
- ¹⁴ Ya wa ay ta mi'id al'alih nitaguan ya waday amlong,
mu wa ay ta dumatong di ligat ya nom-nomon tu'u an hi Apo Dios di nangiyabulut ay dane.
At mi'id ah taguh nanginnilah nan aat di mehnod hi ma'ma'at.
- ¹⁵ Hiyatuy tinnig'un ten paddungnay mi'id hulbi-nan nitagua' an numanomnoma'

- ti anaad ta nan maphod di pangatnan
tatagu ya ungadaan natoyda,
mu hanan adi maphod di pangatda ya
ma'alla'ayda ya unda matoy?
- 16 Adi gahin un ihamhamad di pangat tu'u ya
ananomnoman tu'uh pangipattigan tu'uh
aat tu'u,
at anaad ta paligaton tu'uy odol tu'u?
- 17 Mu pohdonyu ay an ag'agan ma'agag
ya agayu ta iyal'allayun pumuhi ya
lumayalayah.
- 18 Mu onaynah un ano'nongon di aton
ti nan tagun mangulug ay Apo Dios
ya waday maphod hi pumbalanan an
amin di atona
an umat hinan kiluan an mahapul mumpad-
dung ta adi do'do"ol di oha ya un nan oha.
- 19 Nan nanomnoman an tagu ya nidugdugah di
abalinana
ya un nan himpulun a'ap'apuh nan
babluy.
- 20 Ya mi'id ah ohah taguh tun luta an hay maphod
di gunna aton
an adi ahan mumbahbahol.*
- 21 Ya adi tu'u dumongodongol hinan hapihapiton
nan tatagu
ti la'tot ya waday nappuhih donglon
tu'uh inulgud nan tagala tu'u.
- 22 Ti nomnomon tu'u an ta"on un ditu'u

---

* **7:20** Psa. 14:3; 53:3; Rom. 3:12.

ya waday gun tu'u namadngolan hinan
udum an tatagu!

23 Ya hinamad'un inat an amin nan inali' ti hay
inila' ya luma'enga'.

Mu unat goh impadah'u ya adi' abalinan!

24 Hay aat nin di la'eng?

Ti ta'on un nan nanomnoman an tagu ya
mi'id abalinnan manginnilah aatna!

25 At nimmomnonomnoma' ya himmanhahan-
hana' ta innilao' di nahamad hi aat nan
la'eng ya nan ma'ma'at,

ya ta innilao' goh di anaad ta nap-
puhiy ato'aton nan manangpah ya nan
munlayah.

26 Ti wada han umagay'ay an babai an nan
pamhodna ya nidugdugah ya un nan atoy,
ya nan umat hinan babai ya umat hi
bitun a'naan.

Ya nan ta'layan iyawalna ya ay bangkeleng
an odnan da'a,

mu adina abalinan an odnan nan lala'in
umipa'amlong hinan Dios.

Nan nabaholan an lala'iy ag'agan ma'na.

27 Mu ha'in an Manudtudu ya gun
na'udma'udman di inadal'u,
ya manoh'aa' hi nanginnilaa'

28 an ta'on un hinlibun linala'i ya un ohay
maphod di aatna,
mu mi'id hinan binabai.

29 Ya umat hituy aat di ininnila' an ditu'un tatagu ya limmun Apo Dios an ma"aphod di aat tu'u.

Mu nihimung an ditu'uy nangulat an nunnomnom hinan numbino'ob'on an nappuhin ma'ma'at.

8

1 Hay pangimmatunan hinan nanomnoman an tagun do'ol di inilanah nan malgom ya nan tigaw di angahna.

Hay A'un'unnud hinan Ali

2 Ya ten alyo' hi unudon tu'uy ibagan nan ali ti hiyah ne din intulag tu'un Apo Dios. 3 Adi tu'u ngohoyon nan ali, ya adi tu'u bo'bo'on hinan alyona ti abalinanan aton di pohdonah aton ay ditu'u. 4 Ti nan hapiton nan ali ya mid mama'pa"iw, at mid ah mun'ad'adih nan alyona.

5 Nan mangunud hinan hapitona ya mi'id nappuhih ma'at ay hiya,
at nan nanomnoman ya inilanay at'atona.

6 Mu ta"on hi un tu'u inilay nepto' hi pangatan ya wada damdamay punligatan tu'u.

7 Mi'id ah nanginnilan ditu'uh ma'ma'at hi udum di algaw,
ya mi'id goh di mangipa'innilan ditu'u.

8 Ya mi'id ahan ah way abalinanan mangiyadih atayan
an umat goh hinan tuyup an adi mipadinong.

Ya nan gubat ya mid ah miyabulut hinan
 tindalun makak
 an umat hinan nappuhin pangat an ad-
 ina abalanan an baliwan nan tagun
 mangamangat.

⁹ Ya an amin hatu ya tinnig'uh din nangi-
 hamhamada' hinan na'na'at hitun luta ti nan
 udum an tatagu ya abalinandan mangipaligligat
 hinan ibbadan na'ampan tatagu, mu mi'ligatda
 goh damdama. ¹⁰ Ya tinnig'u goh an nilubu' din
 nanganangat hi nappuhi an din nuntamuh nan
 me'gonan an lugal. Ya inyamlong din tatagu
 didah nan babluy ti inaliwanda din ina'inatdan
 nun'appuhi. At anaad nin ta waday umat hina?

¹¹ Ya tagan nan tatagun mangat hinan nap-
 puhi ti adi himbumaggay pummoltaan Apo Dios
 ay dida. ¹² Mu ta'on un hingгахut di gun
 pumbaholan nan tatagu ya adu"oy damdamay
 pi'taguanda, at hay inila' ya iyal'allanah nan
 mange'gon ay Apo Dios an ma"aphod di ma'at ay
 dida. ¹³ Mu adi ahan pumhod di nitaguan nan gun
 mangat hi nappuhi ti do'ol ay diday umat hinan
 ngau an ag'agadan matoy ti adida e'gonan hi Apo
 Dios.

¹⁴ Ya waday udum an ma'ma'at hitun luta an
 mi'id potona ti hin'umu'uddum ya nan nahamad
 di aatda ya diday manoltap hinan holtapon nan
 nun'abaholan, ta nan nun'abaholan di idatan nan
 midat hinan tatagun nahamad di pangatda. At
 hiyanan mi'id di potona! ¹⁵ Hay maphod nongkay
 hi aton tu'u ya mangan ya uminum tu'u ta iyam-
 long tu'uy puntamuan tu'u eten nitaguan tu'un

indat Apo Dios!

¹⁶ Ya unat goh impadah'uy abalina' an mangin-
nilah aat di ananomnoman ta innilao' an amin
nan ma'ma'at hitun luta ya hay ininnila' ya
ta"on hi un tu'u ilablabi ya iyal'algaw an nu-
momnonomnom ¹⁷mu mi'id damdamay abalanan
tu'un manginnilah nan ina'inat Apo Dios hitun
luta. Ti ta"on hi un tu'u goh ipadah di abalanan
tu'un mangadal mu adi tu'u damdama pa"innila.
Ya ta"on un nan tatagun nun'ala'eng an mangalih
unda inila mu mi'id ayay inilada.

9

An Amin di Logom ya hi Apo Dios di Okod

¹ Inhamhamad'un ninomnonomnom di aat
hatun amin an na'na'at, ya ininnila' an ta"on un
nan nahamad di aatnan tagu ya nanomnoman,
ya mi'id di iniladah ma'ma'at ay dida ti un anggay
hi Apo Dios hi nanginnila. ² Ti umat hina an, an
amin di tagu an nahamad ya nan nappuhiy aatda,
ya nan maphod ya nan nibahhaw di pangatda, ya
nan tagun alyon di Uldin hi maleneh ya nan mi-
bilang hi adi maleneh, ya nan mun'onong ya nan
adi mun'onong ay Apo Dios ya numpapaddungda
an aggyuda inilay ma'at ay dida

an ta"on un nan nun'abaholan ya nan aggyu,
ya nan munhapata ya nan adi.

³ Hiyah te nappuhih aat an amin di ma'ma'at
hitun lutan napapaddung di ma'at ti nan tatagu
ya nan nun'appuhiy nomnomnomondah tun
ataguda an hay laylaydon di odolday ato'atonda,
mu hay umangunuh ya mun'atoyda damdama.

⁴ Mu ad ugwan an atagu tu'u ya waday hahalimidon tu'u, at hiyanan on'onaynay matagu ya un nan natoy an umat hi a'on'onaynaan di matagun ahu ya un nan natoy an layon!

⁵ Nan mun'atagu ya inilada an matoydah udum di algaw,

mu nan nun'atoy ya mi'id ah inilada.

Ya mi'id goh di maphod hi ma'at ay dida,
at la'tot ya na'aliwanda.

⁶ At nan pamhodda, ya nan amabungotda, ya nan apalda ya mi'yubah ay dida,
at adida me'yat hinan malgom an ma'ma'at hitun luta.

⁷ At hay pohdon Apo Dios nongkay hi aton tu'uh tun luta
ya umamlong tu'un mangan ya uminum,

⁸ at munlubung tu'uh maphod,
ya munhugud tu'u.

⁹ Ya mun'am'amlong tu'un middum hinan ahawan pohpohdon tu'u ya anggay eten nahnot an naligat an nitaguan tu'u ti hiyah ne lagbu tu'un tumamutamu. ¹⁰ Ya an amin nan abalanan tu'un aton ya ilulud tu'un mangat* ti awni ta matoy tu'u at adi tu'u muntamu, ya adi tu'u numanomnom, ya mid hulbin di la'eng ya ananomnoman tu'u!

¹¹ Ya wada goh di udumnah na'innilaa' an ma'ma'at hitun luta
ti nan mungwilit an tumagtag ya bo'on dida ya anggay di gun mangabak,

---

* **9:10** Col. 3:23.

ya nan mun'abi'ah ya bo'on dida ya anggay di
gun mangabak hinan way gubat.

Ya nan nun'anomnoman ya bo'on dida ya
anggay di waday tanudna,
ya adi an amin nan nanomnoman ya
umadangyan.

Ya nan way adalna ya bo'on dida ya
anggay di gun munhaad hinan nabag-
tun haad
ti waday gutud hi a'atan di nappuhi ya
maphod hi an amin hinan tatagu.

¹² Mi'id ah ohah nanginnilah un way ma'at ay hiya
an umat hinan ekan an ma'nah nan
hidu',
unu umat hinan hamutin ma'nah nan hulu,
ya umat goh hinan tagun un himbumag-
gay ma'at hi nappuhin hiya.

¹³ Ya wada goh di nat'on an tinnig'un maphod
hi pangipaddungan hi umatan nan anomno-
man hitun luta ¹⁴ ti wada han ohan babluy an
nahnotday nunhitun lini'ub nan tindalun nan
ohan alin nidugah di abalinana, at nun'ammadah
dalanonda ta hogponda. ¹⁵ Mu aggyuda inila an
heden babluy ya wah di han tagun nawotwot,
mu nanomnoman. Ya hiyay nunnomnom hi
inatdan nangibaliw eden babluy. Mu unat goh
nalpah heden na'at ya inaliwanda hiya. ¹⁶ At
inali' di, "On'onayna nan ananomnoman ya un
nan amabi'ah!" Mu gulat ta nan nawotwot di
nanomnoman ya adida e'gonan di hapitona!

- 17 Mu on'onaynah un nan tagun nanomnoman an
 ma'ulay di panapitnay unudon
 ya un nan tagun nappuhiy
 pumpapto'nan un hay tumu'utu'u'.
- 18 On'onaynay ananomnoman ya un nan almas di
 mi'gubat
 ti ta'on un ohay bahol ya abalananan
 pa'ion nan do'ol an amaphod.

10

- 1 Ya umat goh hinan un itang an ibahhawan
 an bahibahona nan ananomnoman ya nan
 a'e'gonan
 an umat hinan natoy an lalog an
 pa'agubonay nabanglun lana.
- 2 Nan tagun nanomnoman ya hay ma"aphod di
 nomnomonah atona,
 mu nun'appuhiy nomnomon nan man-
 angpah hi atona.
- 3 Ma'immatunan di aat nan manangpah
 ti mattig hinan panaldalanay aid di nom-
 nomna.
- 4 Ya gulat ta bumungot nan ap'apuyun da'yu
 ya adi ayu bum'on ya nun'aan ayuh nan
 tamuyu
 ti awniat aliwana nan nibahhawanyu.
- 5 Ya wada goh han nibahhaw an tinnig'u an gun
 aton nan a'alih tun luta
- 6 ti nan manangpah ya diday midatan hinan
 nabagtun haad,
 ya nan adadangyan di midatan hi
 na'ampan haad.

- ⁷ Ya tinnig'u goh an nan tatagalay nuntakay hinan kabayu,
ya wan un dinalan nan a'ap'apu an ayda tatagala.
- ⁸ Ya nan munluhu' hinan bitu ya mid mapto' ya hiyay mabitu,
ya nan mama"ih nan allup ta way atonan humigup ya mid mapto' ya alaton nan ulog.
- ⁹ Ya nan tagun munho'tab hi batu ya hiyaat nin goh di magat'unan,
ya nan mangiha ya mid mapto' ya hiyay mahugatan hinan giniha.
- ¹⁰ Ya wa ay ta ngilu nan wahay at mahapul an pa'olton an mangigeto' ta gumiha,
mu nan nanomnoman ya haitona ya unna usalon.
- ¹¹ Mi'id di hulbin nan mun'amuh nan ulog hi un nahhun an na'alat!
- ¹² Nan tugun di nanomnoman ya hiyay dumalat hi a'e'gonana,
mu nan panapit nan manangpah ya hiyay mama"in hiya.
- ¹³ Ti wa ay ta humapit ya mid upid di hapihapi-tona
ta la'tot ya immipab'on.
- ¹⁴ Ya un nonongan himmapihapit an paddungnay inilanan amin di ma'at hi udum di algaw.
Mu undan way taguh nanginnilah ma'ma'at hi udum di algaw?

- 15 Ya higanan nan manangpah an muntamu,
ya ta'on un nan umanamutana ya ag-
guyna inilay owona!
- 16 At hiyanan gulat ta hiyay mun'ap'apuh nan
babluy at mahmo' nan tataguh di
ti un iyalgaw nan nun'abagtun
u'upihyalna an mangamangan ya
mangin'inum.
- 17 Mu mipadenol nan tataguh un nan mumpapto'
ay dida ya nan lala'in imbaluy di nahamad
di nitaguana,
ya inilan nan u'upihyalnay gutud di an-
gananda ta way i'ilogda,
ya adida mumbutong.
- 18 Wa ay ta higanan tu'un muntamu
at la'tot ya muntudu,
at matu'in nan abung tu'u.
- 19 Nan behta ya nan bayah ya hiyanay umamlon-
gan di tagu,
ya wada ay di pihhu ya mawadan amin
hana.
- 20 Hay oha goh ya ta'on un hi nomnom unu hinan
kuwaltu tu'u ya adi tu'u pihulon nan ali ya
nan adangyan*
ti mid mapto' ya waday manginnilah
umuy mangibaag hinan ninomnom
tu'u
an paddungnay donglon nan hamuti ta hiyay
umuy mangibaag hinan tatagu.

---

* **10:20** Ac. 23:5.

11

Hay Pangat nan Nanomnoman an Tagu

- ¹ Maphod un tu'u ma'an'aniddat,
at do'do"ol di mumbangngad ay ditu'uh
udum di algaw.
- ² Ya hay maphod goh ya do'do'lon tu'uy idatan tu'u
ti aggyu tu'u inilah un udum di algaw ya
ditu'u goh di munhapul.
- ³ Wa ay ta hemmelong nan bunut at umudan,
ya wa ay ta matu"in nan ayiw hi appit
hi agwan unu hi appit hi iggid hi un
hagangon di buhu'an di algaw ya hidiy
punnonngana.
- ⁴ Wa ay ta un e'ehhod hinan maphod an gutud di
punhabalan
ya mi'id di pi'habal unu pi'yebto'.
- ⁵ Na'alligat hi ma'innila nan inat Apo Dios an
nunlumun amin
ti mi'id di nanginnilah nan owon di
hodohda,
ya hay aton di tagun umong'ongngol hi putun
inana.
- ⁶ Ya muntanom tu'uh nan helhelong ta engganah
mahdom
ti aggyu tu'u inilah un ngadan di human-
gaw ya adi.

Hay Mitugun hinan Ungunga

- ⁷ Ma"ap'aphod ahan hi un tu'u mi'yam'amlong
eten amatagu tu'u
- ⁸ ti tun nitaguan tu'u ya waday matubayan ya
waday nahnot,

at hiyanan hay maphod ya un tu'uat
umamlong hi binigat.

Mu nomnomnomon tu'u goh an du'du"oy di
pi'taguan hi alpahan di atayan tu'u.

Mu undan way nanginnilah aatna?

⁹ Da'yun ungunga ya umamlong ayud ugwan an
a'ungayu,

ya atonyun amin nan pohpohdonyu
ya nan amnawan di matayu ta way
atonyun umamlong.

Mu nomnomonyu ti an amin nan atonyu ya
hiyay ihumalyan Apo Dios ay da'yu.

¹⁰ At ipogpogyu nan nappuhin ugaliyu ya nan
nappuhin impa'enghayu

ta ad ugwan at ni' an a'ungungayu an
mun'abi'ah ayu ya hay maphod di
atonyu.

12

¹ Ya nomnomonyu nan nunlumun da'yud ugwan
an a'ungayu ta Hiyay dayawonyu

ya un madatngan di algaw ya tawon an
hay nun'appuhy ma'at,

at alyonyuy,

“Mi'id ah amlong'un dane!”

² At atonyu hana ti awni ta hay ala'ayanyu at
ma'unabbaan di matayu

an ay mumbubunut di pannigyu,

³ ya wumogwog ayu,

ya mun'oyad di hu'iyu,

ya mun'apengawan ayu, at adi gumag'al,

- ya ma'unabbaan nongkay di matayu, at
adi mittig,
4 ya matob di ingayu,
at adiyu donglon di malgom hi humelhel,
ya nan emog di mumbayu, ya nan alin
di hamuti
an ta'on hi un ayu bumabangon hinan tu-
malanu.*
5 Ya matmata'ot ayuh nan way atata'nang an
mati'id an ta'on un hinan way atata'ot an
dalan,
ya ma'ubanan ayu,
at mi'id mahkay din amnawyu.
At hiyay gutud di umanamutanyuh ihi-
nanyuh munnononnong,
at waday umebel hi atayanyu.
- 6 At nomnomonyu ahan nan nunlumun da'yu ya
un magtud di atayanyu
an umat hinan mapogtang an silver an
kanhel,
unu maphal an balitu' an duyu,
unu pangittuwan hi danum.
- 7 Ti nan odolyu ya mumbangngad hinan hupu' an
nalpuwana,
ya nan lennawayu ya mumbangngad ay
Apo Dios an nangidat.
- 8 At umat hinan amin di ma'ma'at hitun luta
an un hiyahiya an alyo' an Manudtudu.

---

* **12:4** Hay oha goh an translation ten verse ya: *ya matob di ingayu, ya gun ayu bumangon hi tumalanu an ta'on hi unyu pohdon an molo' pay, ya adiyu donglon nan alin di hamutih helhelong.*

Hay Hogat an Amin

⁹ Ha'in an Manudtudu ya immannung an nala'enga', ya do'ol di intudtudu'. Ti inhamhamad'un immada'adal ya nunnomnom hi ibalanan di inadal'u, at do'ol di impanuh'uh nitudtudu.† ¹⁰ Ya pinili' di umal'alu' an hapit ta hidin nuntud'a' ya nan makulug ahan di imbaag'u.

¹¹ Ya nan hapit nan nun'anomnoman ya umat hinan natulidan an hul'ud an usalon nan mumpahtul, ya nan hapitonda ya umat hinan lanha an nipata'. Ya hiyanay indat Apo Dios an nan Mumpahtul.

¹² At adiyu aliwan an ungunga tun inali'ali' ti gun dumo'ol di mitudo' hi aat di tugun, mu inila' ya humiga ayun umada'adal ay dane.

¹³ Ya hay aptan an amin ay daten dengngol tu'u ya mahapul an hi Apo Dios di e'gonan tu'u, ya unudon tu'u nan Tuguna ti hiyah ne tuwali aton di tagu.

¹⁴ Ti an amin di gun tu'u ato'aton ya hiyay ihu-malyan Apo Dios ay ditu'u an ta'on un nan agguy na'innilan maphod unu nappuhin inat tu'u.

---

† **12:9** Bahaom nan I Ki. 4:32-34.

Nan Hapit Apo Dios
Ifugao, Batad: Nan Hapit Apo Dios (Bible)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Batad Ifugao

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Audio recording © 2012 Hosanna

All rights reserved.

2021-02-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

73caf6e3-622f-5761-a5ec-fa654aef623d